

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 21 stycznia 2022 r.

ZP-KNPS.431.6.57.2021.MS

Pani
Bogusława Szopa
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kostomłotach

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 15, 18 i 19 listopada 2021 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Małgorzata Staszczak – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kostomłotach, ul. Średzka 10a, 55-311 Kostomłoty, zwanym dalej „GOPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 15 listopada 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 24 czerwca 2021 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2021 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Bogusława Szopa, zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS w Kostomłotach od dnia 1 stycznia 1999 r., która ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 4 stycznia 2022 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostomłotach w zakresie zgodności zatrudnienia

pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 16, 16a, 17,18,19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 i 15 ustawy nie były realizowane bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15).

Kierownik Ośrodka posiada upoważnienie do wydawania w imieniu Wójta Gminy Kostomłoty decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na podstawie art. 54 ust.11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.).

Gmina Kostomłoty nie prowadzi mieszkania chronionego na swoim terenie, jednakże zabezpiecza potrzeby mieszkańców w tym zakresie (art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy) w ramach zawartego w dniu 26.08.2021 r. Porozumienia o współpracy z Fundacją Raduga w Legnicy.

Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym (pkt 3),
- opracowywania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Kostomłoty nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły zgłoszenia

w zakresie przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze.

Gmina nie posiada na swoim terenie domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym, jednakże zapewnia mieszkańcom wsparcie w zakresie tego zadania (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy), poprzez kierowanie na bieżąco osób wymagających pomocy w tej formie do domów pomocy społecznej o wskazanym profilu, położonych w ościennych gminach i na terenie powiatu średzkiego – jak wyjaśnił Kierownik

Gmina Kostomłoty utworzyła na swoim terenie, działający w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostomłotach, ośrodek wsparcia dziennego pod nazwą Dzienny Dom „Senior+” z siedzibą w Osieku 15. Ośrodek powstał w ramach Programu Wieloletniego Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Senior+” na lata 2015-2020, funkcjonuje od dnia 2.03.2020 r., i świadczy usługi dla maksymalnie 20 seniorów zamieszkałych na terenie Gminy Kostomłoty, którzy ze względu na wiek, chorobę lub samotność wymagają wsparcia. Na dzień kontroli w zajęciach uczestniczyło 19 seniorów. W skład kadry DDS+ wchodzi 2 opiekunki osób starszych, konserwator i osoba sprząająca, ośrodek nie zatrudnia kierownika ośrodka wsparcia.

Organ kontrolny ustalił, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Gmina Kostomłoty nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust 1 pkt 5), ponieważ – jak wyjaśnił Kierownik – posiada możliwości zaspokojenia potrzeb w tym zakresie w Środowiskowym Domu Samopomocy w Środzie Śląskiej oraz jego z filii, położonej na terenie gminy Kostomłoty w miejscowości Piersno, działających w strukturach powiatu. W roku 2020 w zajęciach placówki w Piersnie i Środzie Śląskiej uczestniczyło ogółem 24 mieszkańców gminy Kostomłoty, natomiast w roku 2021 do dnia kontroli 23 mieszkańców.

Gmina nie realizowała zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7 i 8 bowiem – jak wyjaśnił Kierownik – w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywnościową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostomłotach koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Kierownik GOPS nie wytaczał powództwa o roszczenia alimentacyjne (art. 110 ust. 5 ustawy), lecz – jak wyjaśnił – przekazywano informacje o takiej możliwości i uprawnieniach ośrodka. Ponadto pracownicy socjalni informowali osoby zgłaszające się o pomoc i posiadające osoby zobowiązane do alimentacji, na czym polegają roszczenia alimentacyjne i kto może wystąpić z wnioskiem o alimenty oraz kierowano osoby do radcy prawnego w punkcie bezpłatnej pomocy prawnej w Ośrodku celem zaczerpnięcia wiedzy w tym temacie i udzielenia pomocy w napisaniu pozwu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kostomłotach w okresie objętym kontrolą kierował wnioski o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności (art. 110 ust. 6 ustawy) do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności osobom z trudnościami w poruszaniu się – 1 osobie w 2020 r. oraz 4 osobom w 2021 r. do dnia kontroli. Ponadto, jak wyjaśnił Kierownik, pracownicy Ośrodka na bieżąco udostępniają druki oraz udzielają pomocy w ich wypełnianiu.

Kierownik Ośrodka w Kostomłotach składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik GOPS w Kostomłotach spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku, za wyjątkiem osoby wskazanej w protokole, spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W oparciu o przedłożoną dokumentację ustalono, że ukończone przez osobę wskazaną w protokole w czerwcu 2013 r. wyższe studia zawodowe na kierunku pedagogika specjalna w specjalności resocjalizacja nie uprawniają do wykonywania zawodu pracownika socjalnego.

Mając na uwadze powyższe wskazany pracownik nie powinien być zatrudniony na stanowisku pracownika socjalnego, przeprowadzać wywiadów środowiskowych oraz świadczyć pracy socjalnej w ramach swoich obowiązków.

W dniu 14 grudnia 2021 r. do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu wpłynęło pismo Kierownika GOPS w Kostomłotach informujące o zawarciu w dniu 30.11.2021 r. z pracownikiem nieposiadającym uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego porozumienia zmieniającego stanowisko z pracownika socjalnego na asystenta pracy socjalnej, z mocą obowiązującą od dnia 1.12.2021 r. Ponadto Kierownik poinformował, że pracownik ten rozpoczął w październiku studia podyplomowe z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej, których ukończenie daje uprawnienia do zatrudnienia na stanowisku pracownika socjalnego.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400,00 zł (250,00 zł do 29.05.2021 r.), wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną, w tym osoba bez kwalifikacji. W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdowały się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia zasadniczego pracowników socjalnych.

Osoba wskazana w protokole, która świadczyła pracę w charakterze pracownika socjalnego terenowego bez wymaganych kwalifikacji zawodowych do wykonywania obowiązków pracownika socjalnego, pobierała w okresie objętym kontrolą od dnia 1.01.2020 r. do dnia kontroli przedmiotowy dodatek, którego nie powinna otrzymywać.

Prawo do dodatku, o którym mowa w art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, przysługuje jedynie pracownikom socjalnym posiadającym kwalifikacje określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zatrudnionym na stanowisku pracownika socjalnego, starszego pracownika socjalnego, specjalisty pracy socjalnej, starszego specjalisty pracy socjalnej, głównego specjalisty.

Z tabeli sporządzonej przez Głównego Księgowego GOPS w Kostomłotach, podpisanej przez Kierownika GOPS w Kostomłotach, dotyczącej środków otrzymanych w 2020 r. z budżetu Wojewody na wypłatę dodatków przysługujących pracownikom socjalnym świadczącym pracę socjalną w środowisku, a w szczególności przeznaczonych na dodatek dla osoby wskazanej w protokole wynika, że w okresie od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. Ośrodek wypłacił ten dodatek w łącznej kwocie 3 520,29 zł, z czego 2 649,00 zł stanowi kwotę dotacji otrzymanej z budżetu Wojewody.

Jak wyjaśnił Kierownik –dodatek dla osoby wskazanej w protokole w roku 2021 został finansowany wyłącznie z zadań własnych gminy do czasu otrzymania dotacji z budżetu państwa na wypłatę dodatków dla pracowników socjalnych, które zostały przekazane przez Gminę Kostomłoty do GOPS w sierpniu 2021 r. w wys. 3 409,88 zł oraz w październiku 2021 r. w wys. 8 084,00 zł. Z tabeli sporządzonej przez Głównego Księgowego GOPS w Kostomłotach, podpisanej przez Kierownika Ośrodka, dotyczącej dotacji na dodatki do wynagrodzenia dla pracowników socjalnych w 2021 r. wynika, że suma środków otrzymanych przez Ośrodek w 2021 r. z budżetu Wojewody w formie dotacji na wypłatę dla pracowników socjalnych przedmiotowych dodatków wyniosła 11 493,88 zł, w tym na osobę wskazaną w protokole 3 632,87 zł. W dniu 14 stycznia 2022 r. GOPS w Kostomłotach w rozliczeniu rocznym dokonał zwrotu niewykorzystanej dotacji na przedmiotowe dodatki w kwocie 5 050,35 zł, w tym za wskazanego pracownika za okres od 1.01.2021 r. do 30.11.2021 r. kwotę 3 632,87 zł.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Kostomłoty zamieszkałą przez 6 992 mieszkańców, w tym 114 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2020 r.). Na dzień 31.10.2021 r. Gmina liczyła 6 941 mieszkańców, pracą socjalną objętych było 110 osób i rodzin samotnie gospodarujących.

W okresie objętym kontrolą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kostomłotach zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych do dnia 30.09.2021 r., natomiast na dzień kontroli zatrudnionych było 2 pracowników socjalnych (2 pełne etaty), w tym jedna z osób bez wymaganych kwalifikacji uprawniających do wykonywania zawodu pracownika socjalnego.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących,

objętych pracą socjalną, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostomłotach na dzień kontroli wskaźnik określony w art. 110 ust. 11 nie był spełniony ani w stosunku do liczby ludności gminy, ani w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną. Nie był spełniony również wymóg określony w art. 110 ust. 12 ustawy, ponieważ Ośrodek zatrudniał mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie dożywiania dzieci stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawach:

- nr 1.(J.K.) decyzja Nr GOPS.PS.4014.2.2020 z dnia 19.02.2020 r.,

- nr 2.(E.Z.) decyzja Nr GOPS.PS.4014.1.2020 z dnia 15.01.2020 r.,

- nr 3.(A.J.) decyzja Nr GOPS.PS.4014.3.2020 z dnia 3.03.2020 r.

nie została zmieniona lub uchylona z uwagi na zamknięcie szkół i zaprzestanie nauki stacjonarnej w wyniku epidemii COVID-19, skutkujące zaprzestaniem korzystania z przyznanej formy pomocy.

Zgodnie z art. 14 ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021, poz. 735 ze zm.). Norma prawna dotycząca zmiany i uchylenia decyzji została określona w art. 155 i 163 k.p.a. Pierwszy z przepisów prawa stanowi, że decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, lub przez organ wyższego stopnia, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony (...), drugi zaś stanowi, że organ administracji publicznej może uchylić lub zmienić decyzję, na mocy której strona nabyła prawo, także w innych przypadkach oraz na innych zasadach niż określone w niniejszym rozdziale, o ile przewidują to przepisy szczególne.

W zakresie prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że GOPS w Kostomłotach nie zatrudnia osoby na stanowisku Kierownika Dziennego Domu „Senior +”.

Zgodnie z częścią IV.2. ust. 8 Programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021-2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M. P. z 2021 r., poz. 10) ośrodkiem wsparcia kieruje Kierownik, który może pełnić równocześnie inną funkcję w ośrodku wsparcia (np. terapeuty zajęciowego), w wymiarze odpowiadającym łącznie 1 etatowi w Dziennym Domu „Senior+” lub w wymiarze odpowiadającym czasowi pracy w Klubie „Senior +”.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- a) brak spełnienia wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;
- b) zatrudnienie osoby na stanowisku pracownika socjalnego bez wymaganych kwalifikacji zawodowych uprawniających do wykonywania zawodu pracownika socjalnego;
- c) przyznanie dodatku do wynagrodzenia w wysokości 250,00 zł (400,00 zł od 30.05.2021 r.) miesięcznie pracownikowi nieposiadającemu uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego;
- d) brak uchylecia lub zmiany decyzji w sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie posiłku dla dzieci na okres zaprzestania nauki stacjonarnej w szkole; skutkującej zaprzestaniem korzystania z przyznanej formy pomocy;
- e) brak zatrudnienia osoby na stanowisku Kierownika Dziennego Domu „Senior+”.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię zatrudnienia pracowników socjalnych tak, aby Ośrodek zatrudniał w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Podstawa prawna: art. 110 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: 31.05.2022 r.

2. Na stanowisku pracownika socjalnego zatrudniać osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego wskazane w ustawie o pomocy społecznej.

Podstawa prawna: art. 116, art. 156 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400, 00 zł miesięcznie wypłacać pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek wypłacać w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy .

Dodatek wypłacony osobie zatrudnionej na stanowisku pracownika socjalnego bez kwalifikacji zawodowych w okresie od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. w kwocie 2 649,00 zł należy uznać za dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem i zwrócić .do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Podstawa prawna: art. 121 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.).

Termin wykonania: 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

4. Decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie posiłku dla dzieci uchylać lub dokonywać ich zmiany na okres zaprzestania korzystania z pomocy z powodu braku możliwości kontynuacji nauki w szkole w formie stacjonarnej.

Podstawa prawna: art. 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) oraz art. 155 i art. 163 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Zatrudnić osobę na stanowisku Kierownika Dziennego Domu „Senior+”.

Podstawa prawna: część IV.2. ust. 8 Programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021-2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M. P. z 2021 r., poz. 10).

Termin wykonania: do 31 maja 2022 r.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutejszego Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCĄ DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Kostomłoty
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Koszębek i Samorząd Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt
Ewelina Zygmunt

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

ZP-KNPS.431.6.57.2021.MS

Wrocław, dnia 2 Lutego 2022 r.

Pani
Bogusława Szopa
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kostomłotach

W odpowiedzi na pismo nr GOPS.K.060.1.2022 z dnia 10.02.2022 r. (data wpływu do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu 15.02.2022 r.), uznane przez tutejszy Organ jako zastrzeżenia do Wystąpienia pokontrolnego z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kostomłotach w dniach 15, 18 i 19 listopada 2021 r. w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, w tym zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami informuję, że ww. zastrzeżenia nie zostają uwzględnione.

W powyższym piśmie podniesiono problem z zatrudnieniem pracownika socjalnego, pomimo ponawianych przez Panią Kierownik od września ubiegłego roku informacji o naborze na to stanowisko na stronie internetowej Ośrodka, na BIP oraz w Powiatowym Urzędzie Pracy. Podejmowane działania nie zmieniają faktu, że Ośrodek nie spełnia ustawowego wskaźnika zatrudnienia.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W przypadku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kostomłotach na dzień kontroli wskaźnik określony w art. 110 ust. 11 ustawy nie był spełniony ani w stosunku

do liczby ludności Gminy, ani w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną. Nie był spełniony również wymóg określony w art. 110 ust. 12 ustawy, ponieważ zatrudniano mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Wobec powyższego zalecenie nr 1 dotyczące uregulowania kwestii zatrudnienia pracowników socjalnych tak, aby Ośrodek zatrudniał w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych, zostaje podtrzymane.

Zgodnie z art. 116 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej pracownikiem socjalnym może być osoba, która do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie. Z zapisu powyższego artykułu wynika, że pracownikiem socjalnym może być osoba, która do 31.12.2013 r. ukończyła którykolwiek z ww. kierunków studiów wyższych, jednakże „o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego”.

Treść ww. przepisu należy czytać łącznie z treścią przepisu art. 116 ust. 1a, który stanowi upoważnienie do wydania rozporządzenia. Upoważnienie to ma charakter obligatoryjny, więc przepis art. 116 ust. 1 pkt 3 ustawy nie może być stosowany niezależnie od aktu wykonawczego. Przepis art. 116 ust. 1a ustawy wprost odsyła do kierunków studiów wymienionych w ust. 1, stąd też nie ma wątpliwości, że rozporządzenie wydane na podstawie ust. 1a wykonuje właśnie treść przepisu ust. 1 pkt 3, co potwierdziło Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej publikując stosowne wyjaśnienia na swoich stronach internetowych.

W świetle przytoczonych przepisów prawnych, w oparciu o przedłożoną podczas kontroli dokumentację ustalono, że osoba, o której mowa w protokole, nie posiada kwalifikacji uprawniających do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Fakt ten potwierdziła Pani Kierownik składając wyjaśnienie: „(...) *analizując wytyczne ministerstwa i brak pracowników socjalnych na rynku pracy, Pani (...) obecnie zapisała się na studia podyplomowe na wydziale humanistycznym o kierunku metodyka i metodologia pracy socjalnej w Centrum Kształcenia Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, aby spełnić wymagania*”. Powoływanie się na „konsultacje z pracownikiem Wydziału” nie jest wiążące.

Zawód pracownika socjalnego w Polsce jest zawodem regulowanym, podlegającym szczególnym uregulowaniom prawnym w zakresie dopuszczenia do jego wykonywania. Określenie uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego wynika wyłącznie i wprost z przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Konsekwencją stwierdzenia braku spełnienia przez osobę wymagań kwalifikacyjnych do zatrudnienia na stanowisku pracownika socjalnego jest uznanie wypłaconego Jej dodatku do wynagrodzenia w okresie od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. w kwocie 2 649,00 zł za dotację wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem i podlegającą zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Prawo do dodatku, o którym mowa w art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, przysługuje jedynie pracownikom socjalnym posiadającym kwalifikacje określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zatrudnionym na stanowisku pracownika socjalnego, starszego pracownika socjalnego, specjalisty pracy socjalnej, starszego specjalisty pracy socjalnej, głównego specjalisty. Osoba, która nie nabyła uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, nie miała prawa do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, podejmowania zatrudnienia na tym stanowisku i pobierania dodatku do wynagrodzenia w wysokości 400,00 zł (do 29 maja 2021 r. – 250,00 zł) miesięcznie.

Odnosnie argumentacji za pozostawieniem w obrocie prawnym wskazanych w protokole decyzji administracyjnych wydanych w 2020 r., na mocy których dzieciom przysługiwał gorący posiłek w szkole, pomimo wystąpienia okoliczności powodującej brak możliwości dalszego korzystania z przyznanej formy pomocy wyjaśniam, że podstawę prawną umożliwiającą dokonanie zmiany sytuacji prawnej strony poprzez wyeliminowanie lub zmianę decyzji administracyjnej, daje art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. *Decyzję administracyjną zmienia się lub uchyla na niekorzyść strony bez jej zgody w przypadku zmiany przepisów prawa, zmiany sytuacji dochodowej lub osobistej strony, pobrania nienależnego świadczenia, a także można zmienić lub uchylić decyzję, jeżeli wystąpiły przesłanki, o których mowa w art. 11, art. 12 i art. 107 ust. 5. Zmiana decyzji administracyjnej na korzyść strony nie wymaga jej zgody.*

Stan epidemii jest zmianą sytuacji, która umożliwia dokonanie zmian decyzji administracyjnych z urzędu. Uznać należy, że sytuacja osobista strony się zmieniła, gdyż nie ma ona możliwości korzystać ze świadczenia (zamknięcie szkół, niemożliwość przygotowywania posiłków przez realizatora, ograniczenia związane z wychodzeniem z domu, w szczególności w stosunku do osób nieletnich). Zatem powyższy przepis umożliwia dokonanie zmiany i daje podstawę prawną do podjęcia niezbędnych działań z urzędu. Najbardziej właściwym rozwiązaniem w takim przypadku, rekompensującym stronie brak możliwości korzystania z przyznanej pomocy, byłoby uchYLENIE decyzji przyznającej posiłek i wydanie nowej, przyznającej pomoc – również w ramach programu dożywiania – np. w formie zasiłku celowego na zakup żywności.

W kwestii wydanego zalecenia nr 5, dotyczącego zatrudnienia osoby na stanowisku Kierownika Dziennego Domu „Senior +”, informuję ponownie, że zgodnie z częścią IV.2. ust. 8 Programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021- 2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M. P. z 2021 r., poz. 10) ośrodkiem wsparcia kieruje kierownik. Kierownik może pełnić równocześnie inną funkcję w ośrodku wsparcia (np. terapeuty zajęciowego), w wymiarze odpowiadającym łącznie 1 etatowi w Dziennym Domu „Senior+” lub w wymiarze odpowiadającym czasowi pracy w Klubie „Senior +”. Ponadto - zgodnie z zapisami ww. programu wieloletniego – zasady funkcjonowania ośrodków wsparcia „Senior+” są oparte o przepisy ustawy o pomocy społecznej. Dzielne Domy „Senior+” są ośrodkami wsparcia, o których mowa w art. 51 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Art. 111a ustawy (regulujący zasady łączenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej) w ust. 2 wskazuje gminom możliwość połączenia ośrodka pomocy społecznej z ośrodkiem wsparcia w taki sposób, że ośrodek wsparcia działa w strukturze ośrodka pomocy społecznej, jednakże dalej w ust. 3 wskazuje na konieczność zatrudnienia osoby kierującej jednostką organizacyjną pomocy społecznej będącej w strukturze organizacyjnej ośrodka pomocy społecznej, która winna spełniać wymagania dla kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej i nie może to być Kierownik OPS. Zatem z treści art. 111a ust. 3 ustawy o pomocy społecznej wynika, że osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej – będącymi w strukturze np. ośrodka pomocy społecznej – obowiązane są spełniać obowiązujące wymagania dla kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, określone w art. 122 ustawy o pomocy społecznej, tj. mają obowiązek posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Ponadto zgodnie z art. 123 ustawy o pomocy społecznej, prawa i obowiązki pracowników zatrudnionych w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej regulują przepisy o pracownikach samorządowych. Za takim stanowiskiem przemawia również konieczność zapewnienia efektywnego i przejrzystego sposobu funkcjonowania obu jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Należy mieć na względzie, że ośrodek wsparcia pomimo, że znajduje się w strukturze OPS, nadal pozostaje odrębną jednostką organizacyjną pomocy społecznej. Jednocześnie informuję, że odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania publikowane są na stronie internetowej Departamentu Polityki Senioralnej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej: www.senior.gov.pl.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dariusz Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej